

Ks. BOGDAN BIELA

SYMPOZJUM PASTORALISTÓW

**„STATUS NAUKOWY TEOLOGII PASTORALNEJ – NAUKI
POMOCNICZE TEOLOGII PASTORALNEJ”**

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SEKCJI PASTORA- LISTÓW POLSKICH

(KRAKÓW 14–15 X 2002 R.)

Co roku w różnych rejonach Polski spotyka się Sekcja Pastoralistów Polskich. Każde spotkanie związane jest z symposium poświęconym wybranemu tematu¹. W ostatnich latach sekcja podjęła wspólne prace nad przygotowaniem programu wykładów z teologii pastoralnej w wyższych uczelniach i seminariach duchownych w Polsce oraz projektu ćwiczeń z teologii pastoralnej i duszpasterskich praktyk studentów teologii.

Od kilku lat w zebraniach sekcji uczestniczą przedstawiciele pastoralistów ze Słowacji i Czech. Sekcja współpracuje również ze stowarzyszeniem teologów pastoralistów z kręgu języka niemieckiego oraz z „Pastorales Forum” utworzonym przy Uniwersytecie Wiedeńskim.

Od 2001 r. zainicjowano coroczne sesje węższego grona specjalistów – pracowników uniwersyteckich. Pierwsze spotkanie było poświęcone statusowi naukowemu teologii pastoralnej. Drugie, z października 2002 r., dotyczyło związku nauk pomocniczych z teologią pastoralną. Tematyka dotyczyła następujących problemów:

- ks. prof. dr hab. Józef Makselon (PAT) – Psychologia a teologia pastoralna,
- ks. dr hab. Tadeusz Panuś (PAT) – Katechetyka pomocna teologii pastoralnej,
- ks. dr hab. Grzegorz Ryś (PAT) – Zasadność przesłanki historycznej dla teologii pastoralnej,
- ks. dr Stefan Dobrzański – Badania socjologiczne na usługach teologii pastoralnej i duszpasterstwa,
- prof. dr hab. Krystian Wojacek (WT UO) – Pedagogika a teologia pastoralna.

W ramach Symposium zostało także przygotowane sprawozdanie z działalności Sekcji Polskich Pastoralistów dla Rady Naukowej Konferencji Episkopatu Polski². W sprawozdaniu przedstawiono m.in. informacje na temat kierunków ba-

¹ Program duszpasterski przygotowujący Wielki Jubileusz Roku 2000 (1996); Odnowa polskiej parafii (1997); Duszpasterstwo w społeczeństwie pluralistycznym (1998); Kościół Europy Środkowo-Wschodniej w epoce przemian (1999); Duszpasterstwo pielgrzymkowe (1999); Duszpasterstwo w perspektywie nowego tysiąclecia (2000); Duszpasterstwo a wyzwania XXI wieku (2001); Nowe inicjatywy duszpasterskie w Polsce (2002).

² Od 22 IV 2002 r. przewodniczącym sekcji jest ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski, kierownik Katedry Teologii Pastoralnej Szczegółowej Wydziału Teologicznego PAT. Wcześniej długie lata funkcję tę pełnił ks. prof. dr hab. Romuald Rak z Katowic, następnie ks. dr Stefan Schudy z Poznania. W latach 1992–2002 przewodniczącym był ks. prof. dr hab. Jan Wal z PAT-u.

dań członków sekcji, stanu liczebnego sekcji, czasopism, konkretnych propozycji sekcji.

KIERUNKI BADAŃ

Badania naukowe o zorganizowanym charakterze toczą się głównie w ośrodkach uniwersyteckich. Kierunki i tematyka badań naukowych w dziedzinie teologii pastoralnej jest różnorodna. Można ją jednak pogrupować na:

a. Zagadnienia związane z teologią pastoralną fundamentalną (ogólną) – historia teologii pastoralnej, jej aktualna koncepcja i metody, którymi się posługuje; kwestia podmiotu i przedmiotu urzeczywistniania się Kościoła oraz podstawowych funkcji Kościoła; poszukiwanie teologicznych zasad dla pastoralnej aktywności Kościoła; problematyka związana z kształtowaniem współczesnej parafii. Tutaj także wchodzi problematyka badań interdyscyplinarnych w służbie teologii pastoralnej.

b. Zagadnienia należące do działu teologii pastoralnej szczegółowej. Bogactwo problematyki podejmowanych w ramach badań naukowych dyktują radykalne przemiany religijne, społeczne i polityczne polskiej rzeczywistości, stawiające szereg wymagań wobec pasterskiej posługi Kościoła w dobie obecnej. Teologia pastoralna zajmuje się więc odczytywaniem znaków czasu i ich interpretacji w świetle Ewangelii, by z kolei wypracowywać koncepcje i metody duszpasterskie w odniesieniu do określonej grupy ludzi i sytuacji życiowych. Tu wysuwa się na czoło zagadnienie dialogu oraz duszpasterstwa w społeczeństwie pluralistycznym. Lista szczegółowych zagadnień rozpatrywanych w ramach teologii pastoralnej jest adekwatna do problemów i dziedzin, których dotyczy współczesne duszpasterstwo Kościoła, szczególnie chodzi o perspektywę duszpasterstwa w Polsce. Znaczna część z nich należy do działu tzw. duszpasterstw specjalistycznych.

Oto najważniejsze z nich opracowywane przez członków sekcji: działalność parafii, aktywność charytatywna Kościoła, apostołstwo świeckich, ruchy i stowarzyszenia, małżeństwo i rodzina, mężczyzna, dzieci i młodzież, mass media, zagadnienie ludzkiej pracy i bezrobocia, duszpasterstwo wolnego czasu, chrześcijańskie odniesienie do środowiska naturalnego (ekologia), duszpasterstwo osób w drodze (pielgrzymkowe, turystyczne), duszpasterstwo w resocjalizacji „społecznie nieprzystosowanych”.

Owocem współpracy w ramach sekcji jest m.in. powstanie podręcznika teologii pastoralnej w dwóch tomach, przygotowanego na KUL pod redakcją ks. prof. R. Kamińskiego (t. I: *Teologia pastoralna fundamentalna*, Lublin 2000, t. II: *Teologia pastoralna szczegółowa*, Lublin 2002).

STAN LICZEBNY SEKCJI ORAZ CZASOPISMA

Sekcja liczy ok. 70 osób (stan jest zmienny, gdyż w niektórych seminariach duchownych dość często zmieniają się wykładowcy, a niekiedy teologię pastoralną wykładają specjaliści z innych dziedzin), w tym 7 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 7 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego na stanowisku profesora uczelnianego, 4 profesorów zwyczajnych. W ostatnich la-

tach zauważa się wyraźne zwiększenie liczby pracowników naukowych i podnoszenie przez nich kwalifikacji³.

Sekcja nie posiada własnego czasopisma.

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego wydaje periodyk „Teologia praktyczna”, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Poznańskiego wydaje rocznik „Teologia praktyczna”. Ponadto w „Rocznikach Teologiczno-Kanonicznych” KUL wychodzą numery poświęcone teologii pastoralnej.

SUGESTIE

1. W związku ze zmianami dokonanymi w statucie Konferencji Episkopatu Polski, który w obecnym brzmieniu nie uwzględnia istnienia tego rodzaju ciała, Sekcja Pastoralistów Polskich (jak i inne sekcje) de facto nie posiada prawnego statusu. Działa obecnie na zasadzie niepisanej umowy między naukowymi środowiskami. W ostatnich latach zauważa się coraz większe zainteresowanie udziałem w jej pracach wykładowców teologii pastoralnej z całej Polski. Na podstawie obserwacji nie ulega wątpliwości konieczność istnienia tego rodzaju forum. Należałoby zatem poszukać jakiejś formuły, która zapewniłaby trwałość rzeczonemu ciału, a zarazem łączność z episkopatem⁴.

2. Podczas zebrań sekcji wielokrotnie sugerowano, by przeprowadzić wspólną sesję wszystkich sekcji naukowych należących do grupy przedmiotów pastoralnych (teologia pastoralna, liturgika, katechetyka, homiletyka, misjologia). Tego rodzaju zebranie odbywane co kilka lat przyczyniłoby się do większej współpracy pokrewnych przedmiotów. W obliczu niekiedy bardzo zbliżonej tematyki badań i akademickich zajęć wymienionych przedmiotów rodzi się konieczność np. inicjowania interdyscyplinarnych badań, wspólnego ustalenia tematyki wykładów i ćwiczeń (by nie dublowały się albo nie pomijały ważnych kwestii), wspólnej dyskusji nad sugestiami do duszpasterskich planów.

3. Wydaje się rzeczą konieczną, by Sekcja Pastoralistów Polskich posiadała swego przedstawiciela (konsultora) w Radzie Naukowej Konferencji Episkopatu Polski.

³ Jest to związane z brakiem odpowiednich funduszy. Bardzo często referaty z sympozjów sekcji drukowane są w różnych periodykach lokalnych.

⁴ W sekcji sugerowano m.in. utworzenie Stowarzyszenia Pastoralistów Polskich. Takie stowarzyszenie istnieje np. na terenie krajów niemieckojęzycznych. Projekt ten musi być jednak skonsultowany z Konferencją Episkopatu Polski.